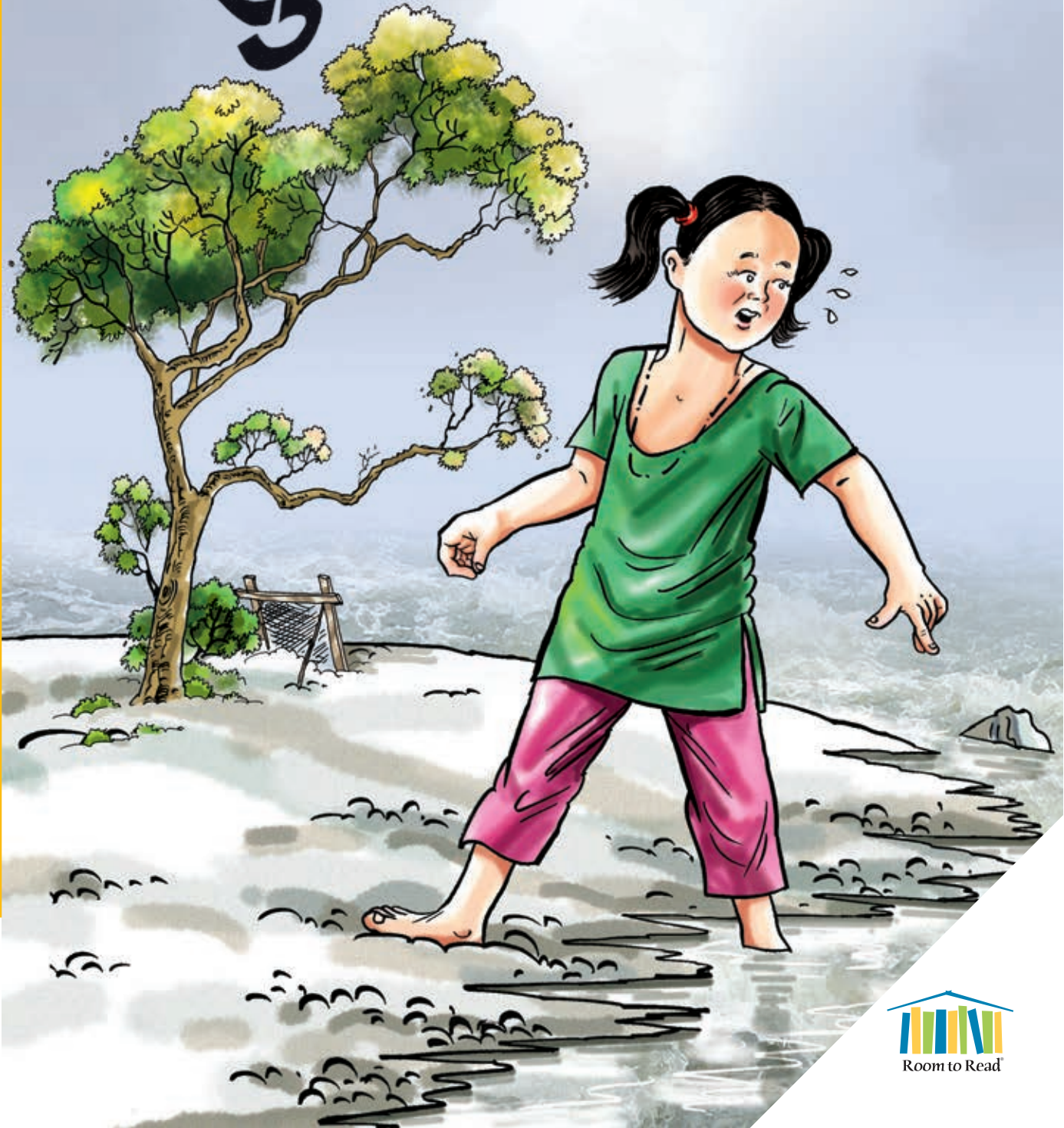


सुनको रूख



सुनको रूख



लेखक Author

अनन्तप्रसाद वाग्ले Ananta Prasad Wagle

चित्राङ्कनकर्ता Illustrator

देवेन्द्र पाण्डे 'देवेन' Dewendra Pandey 'Dewen'

सम्पादक Editor

शान्तदास मानन्धर Shanta Das Manandhar



सुनको रुख

The Golden Tree

| | |
|---------------------------------|--------------------------------------------------------------------------|
| लेखक Author | अनन्तप्रसाद वाग्ले Ananta Prasad Wagle |
| चित्राङ्कनकर्ता Illustrator | देवेन्द्र पाण्डे 'देवेन' Dewendra Pandey 'Dewen' |
| सम्पादक Editor | शान्तदास मानन्धर Shanta Das Manandhar |
| मुद्रक Printer | एपोलो अफसेट प्रेस (प्रा.) लि., काठमाडौं Apollo Offset Press Pvt. Ltd. |
| कलर सेपरेसन Color Separation | प्रिन्ट प्रोसेस (प्रा.) लि., काठमाडौं Print Process Pvt. Ltd. |
| संस्करण Edition | पहिलो, १५,००० प्रति, वि.सं. २०६७ First, 15,000 copies, 2010 |
| भाषा Languages Published in | नेपाली Nepali |
| GSD ID | NP-LLP-10-0025 |

यस किताबको प्रकाशन स्थानीय समुदाय, रूम टु रिड तथा एल्सा र डेविड ब्रुलेको सहयोगमा भएको हो। यो किताब नेपालका बालबालिकाहरूप्रति समर्पित गरिएको छ। उनीहरूको पठनप्रतिको लगन बढोस् र नेपालका कथाहरू सधैं साहित्य र कलाको क्षेत्रमा सुनियोस्।

This book was published through the cooperation of the local community with Room to Read and Elsa and David Brule. It is dedicated to all the children of Nepal. May their love of reading grow and the stories of Nepal continue to be told in Literature and Art .

रूम टु रिड पोस्ट बक्स नं. २११०३, काठमाडौं, नेपाल, फोन ५५५३९८७, फ्याक्स ५५४७५२०
Room to Read Post Box 21103, Kathmandu, Nepal. Phone: 5553987, Fax: 5547520
email: nepal@roomtoread.org web: <http://www.roomtoread.org>



Room to Read seeks to transform the lives of millions of children in developing countries by focusing on literacy and gender equality in education. Working in collaboration with local communities, partner organizations and governments, we develop literacy skills and a habit of reading among primary school children, and support girls to complete secondary school with the relevant life skills to succeed in school and beyond.

प्रकाशकको भनाइ

यो किताप प्राथमिक तथा निम्न-माध्यमिक तहका विद्यार्थीहरूका लागि भनी तयार पारिएको हो। “सुनको रूख” नदीका बालुवा चाल्दै सुन खोजी हिँड्नेहरूको कथा हो। कथा रापती नदीबीचको टापुको बालुवा चाल्दै रहेका काजोल, उनका बा रामानन्द, उनकी आमा र मामाले बेहोरेको प्राकृतिक विपद्को कथा हो। तिनीहरू काम गरिरहेको टापुलाई छोप्दै नदी जब अचानक बढ्यो तिनीहरूले आफू बाढीबाट जोगिने-उम्किने कुनै बाटो देखेनन् र टापुको बीचमा रहेको रूखमा चढे। बाढीले त्यसलाई समेत हल्लाउन थाल्यो। यसरी जीवन र मृत्युको दोसाँधमा रहेर सङ्घर्ष गरिरहेका अत्यन्त वास्तविक देखिने तिनीहरूको यो कथा सुरुदेखि अन्त्यसम्म अत्यन्त कौतुहलपूर्ण छ।

आखिरमा गाउँलेहरूले चलाएको हल्लिखल्ली र सेनाका जवानहरूको समयमै गरिएको शिघ्र प्रयत्नमा तिनीहरू चारैजनाको उद्धार हुन्छ। आशा छ, हाम्रा पाठक भाइबहिनीहरूले यस कथालाई मन पराउनुहुनेछ।



“गुहार ! गुहार ! हामीलाई बचाऊ !” आमाको चर्को स्वर सुनियो । आमा एक्कासि कराएको सुनेर काजोल भसङ्ग भई । ऊ टापुको बालुवामा खेलिरहेकी थिई । उसले यताउति हेरी । उसले टापुमा भने अरु केही देखिन ।





आमा कालोनीलो भएकी थिइन् । आमासँगै बुबा र मामाहरू पनि थिए । सबै सबै डरले थरथुर कामिरहेका थिए र हडबडाइरहेका थिए । आमा भने ठूलो स्वरले कराउँदै गुहार मागिरहेकी नै थिइन् ।

काजोलको सिङ्गो परिवार त्यो दिन त्यस टापुका बालुवामा सुन खोज्न पुगेको थियो। टापु ठूलो थिएन। टापु बालुवाको थियो र कतै कतै ढुङ्गा-माटो पनि थियो र त्यहाँ सान-साना बोटहरू उम्रेका थिए भने टापुको बीचैमा एउटा रुख पनि थियो।





रूख ज्यादै ठूलो थिएन तर तिनका हाँगाहरू भने फिँजिएका थिए । रूखका वरिपरिका बालुवामा ठूलूला ढुङ्गाहरू सुतेका देखिन्थे । काजोलले फेरि पनि यताउति हेरी । यसपालि उसले टापुका चारैतिर पानी बढिरहेको देखी ।

काजोलका बा बाटो हराएको मान्छेभैँ कहिले यता कहिले उता गर्दै टापुका वरिपरि दगुरिरहेका थिए । दगुर्दा-दगुर्दै निराशिएर उनी आफ्नो हातमा रहेको बालु चाल्ने चाल्नो फालेर थचक्क बसे । उनी हुनसम्मको निराश भएका थिए र कराए, “लौ, बाँच्नु यति नै रहेछ !”

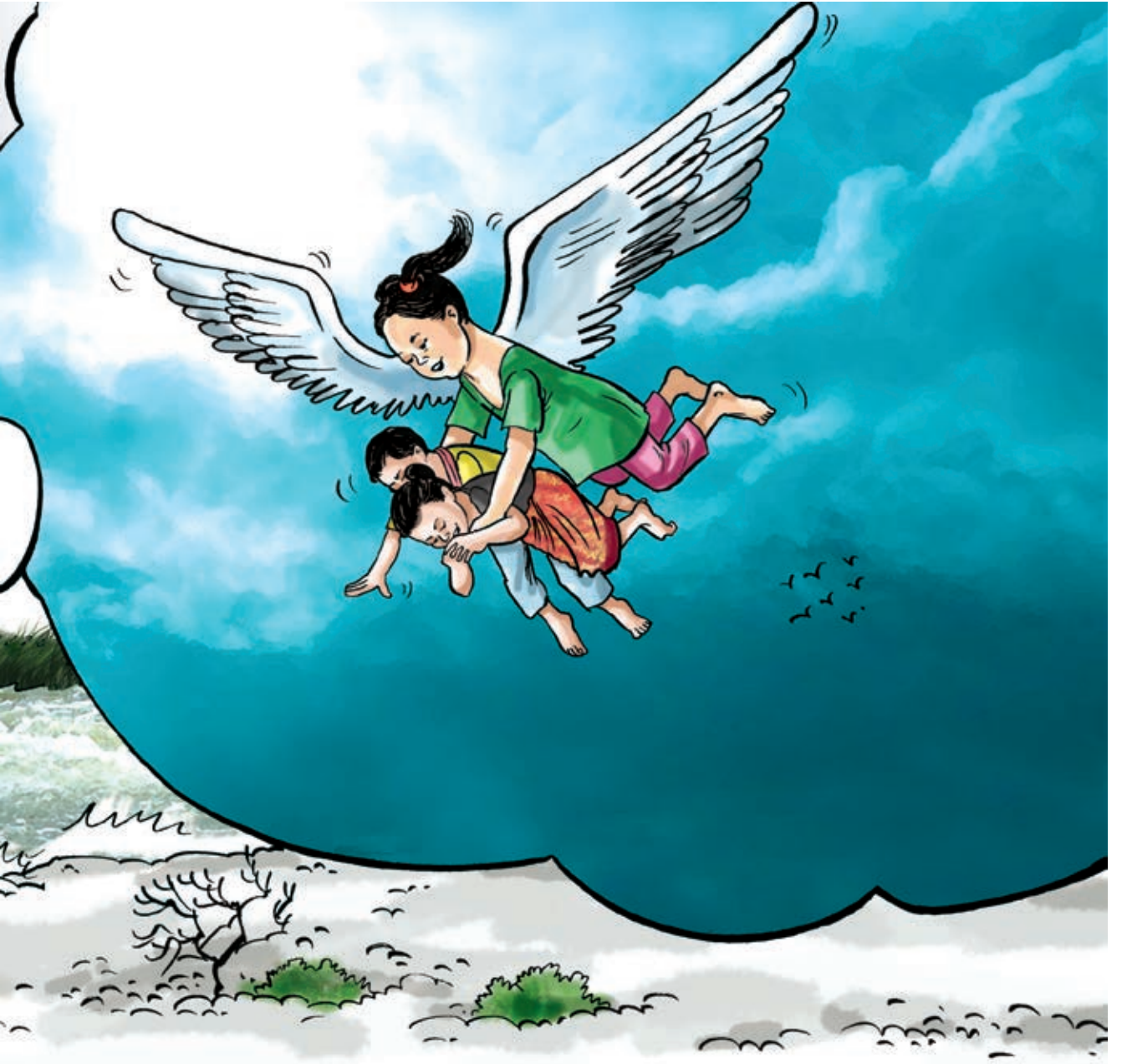




बालुमा बस्न पुगोका बाका हात समातेर आमा कराइन्, “पानी पर्नासाथै मैले त भनेकी नै थिएँ, जाऊँ जाऊँ भनेर, तर तपाईंले सुन्नुभएन ! यति हुनु रहेछ !” छेउमै उभिइरहेका मामा कहिले आकाशतिर त कहिले बेगले बगिरहेको नदीको पानी हेर्दै थिए ।

उल्टै बगिरहेको नदीको पानी भन भन धमिलो हुँदै थियो। हेर्दा हेर्दै टापुको आकार सानो हुँदै गइरहेको थियो।





सानी काजोलले यसपालि आफ्ना आँखा चिम्म गरेर सोची, “अहिल्यै म एउटा चरा भै जाऊँ! अनि भुर्र उडाउँदै आमा, बुबा र मामा सबै सबैलाई नदी माथि-माथिबाट घर पुऱ्याउन सकिजाऊँ!”

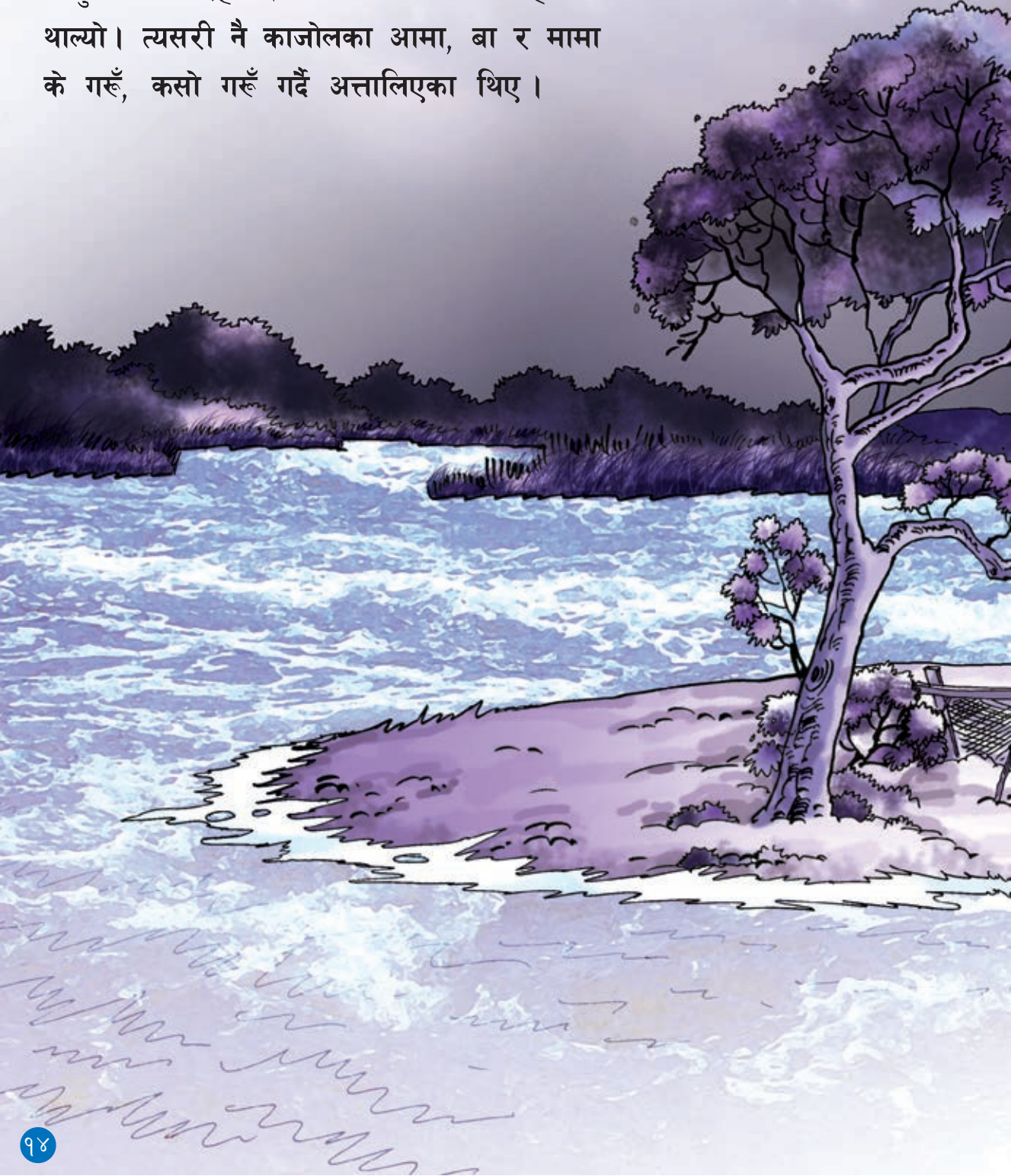
उसले फेरि फेरि सम्झी, “म गरुड बनूँ, लाटोकोसेरो बनूँ वा चिल बनूँ!”
र उसले आफ्ना हातहरू पखेटा बनूँ भनेर तिनलाई फैलाई। तर ती पखेटा
बनेनन् ।

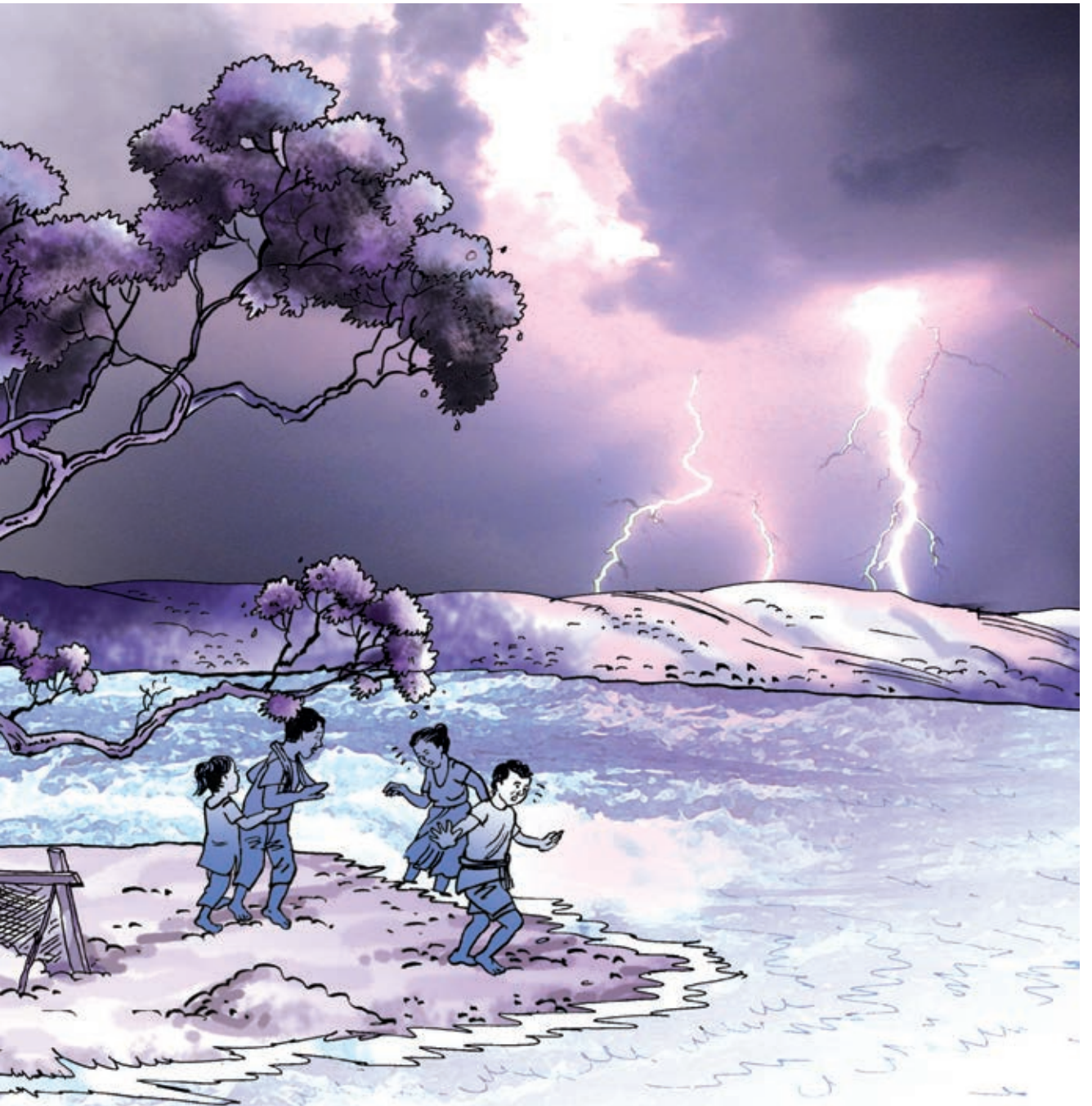




यसपालि उसले कुचोमा बसेर उड्ने बोक्सी बन्ने कल्पना गरी । जे चाहियो त्यै गर्न सक्ने भाँक्रीबाको पनि कामना गरी । सुनेजति सबै देउताको नाम जपी ।

आकाशमा काला बादलहरू दौडी रहे। छिनछिनमा बिजुली चम्किरह्यो। मेघ गर्जनले जमिन हल्लिन थाल्यो। त्यसरी नै काजोलका आमा, बा र मामा के गरूँ, कसो गरूँ गर्दै अत्तालिएका थिए।





तिनीहरूले सोचे, त्यो दिन नआएको भए, भनाँ, त्यसरी आउन नपरेको भए राम्रो हुने थियो ? तर यसैबाट उनीहरूको परिवार चलेको थियो । यसलाई छाड्नु भनेको छाक छाड्नु नै हुन्थ्यो अनि नआएर के गर्ने ? उनले बाग्मती, नारायणी, महाकाली, बबई धेरै नदीहरूका बगर छिचोलिसकेका थिए । यसपालि उनी राप्तीको तिरमा थिए ।

नदी फराकिँदै बगिरहेको थियो र एकछिनअघिसम्म ठूलो देखिने त्यो टापु सानो देखिन थाल्यो । बाढीले घेरिएका चारैजना एकले अर्कोलाई कसिलो गरी समाउँदै फतफताइरहेका थिए ।

आ-आफ्ना छाती दबाउँदै उनले निकै बेरसम्म बाढी घट्ने आशा गरेका थिए तर बाढी घटेन । जे नहुनु थियो त्यही भइदियो ! बाढी त भन बढ्दै गयो । बाढी भन बेगवान् बन्यो ।

नदी फराकिँदै बगिरहेको थियो र एकछिनअघिसम्म ठूलो देखिने त्यो टापु सानो देखिन थाल्यो । बाढीले घेरिएका चारैजना एकले अर्कोलाई कसिलो गरी समाउँदै फतफताइरहेका थिए । आ-आफ्ना छाती दबाउँदै उनले निकै बेरसम्म बाढी घट्ने आशा गरेका थिए तर बाढी घटेन । जे नहुनु थियो त्यही भइदियो ! बाढी त भन बढ्दै गयो । बाढी भन बेगवान् बन्यो ।



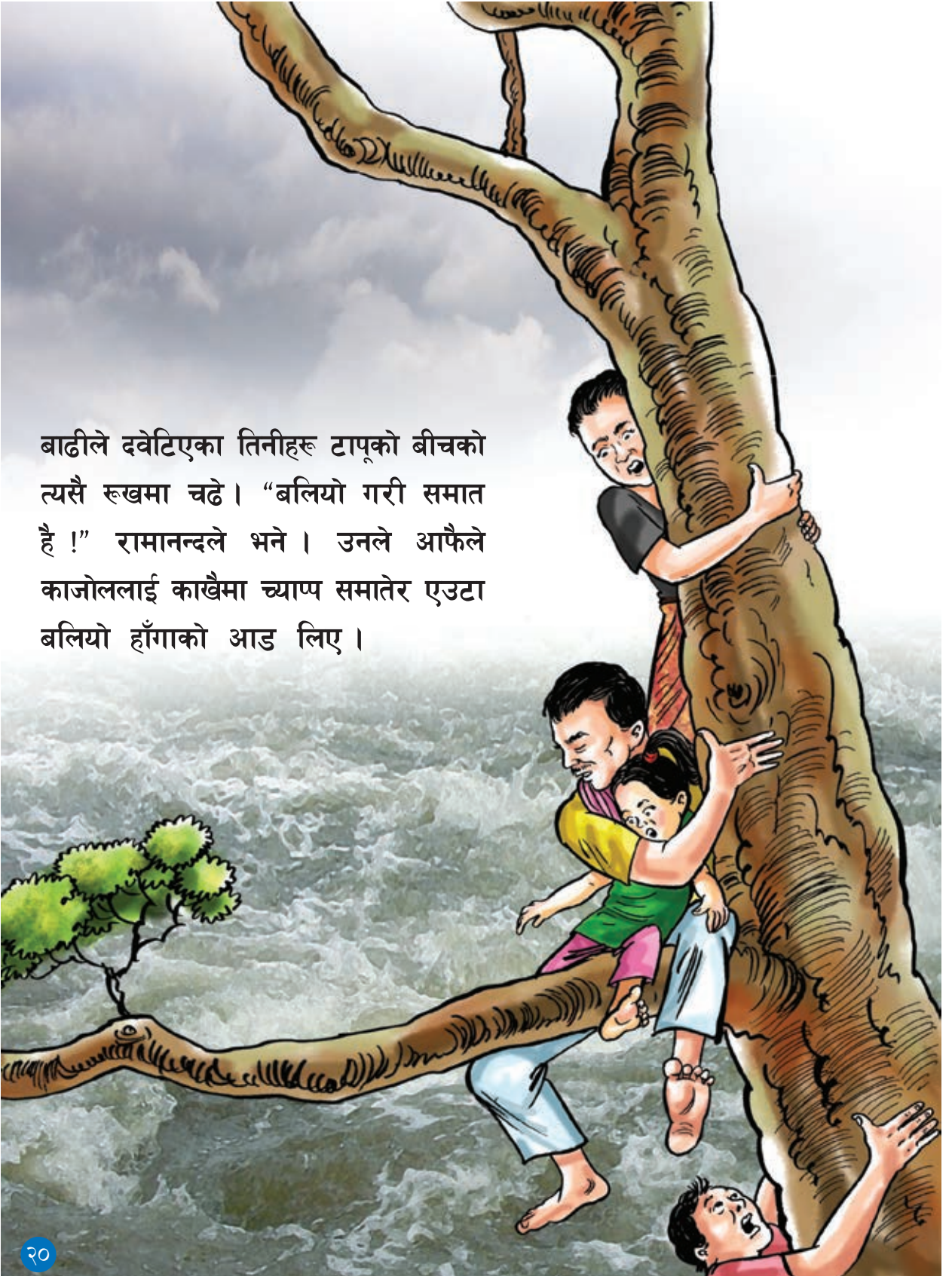
बाढीले चुच्चाचुच्ची देखिएका ठूलूला ढुङ्गाहरूलाई चुर्लुम्बै पाऱ्यो । टापुलाई छोपदै छोपदै तिनीहरू उभिइरहेको ठाउँलाई समेत डुबाउँदै आयो ।



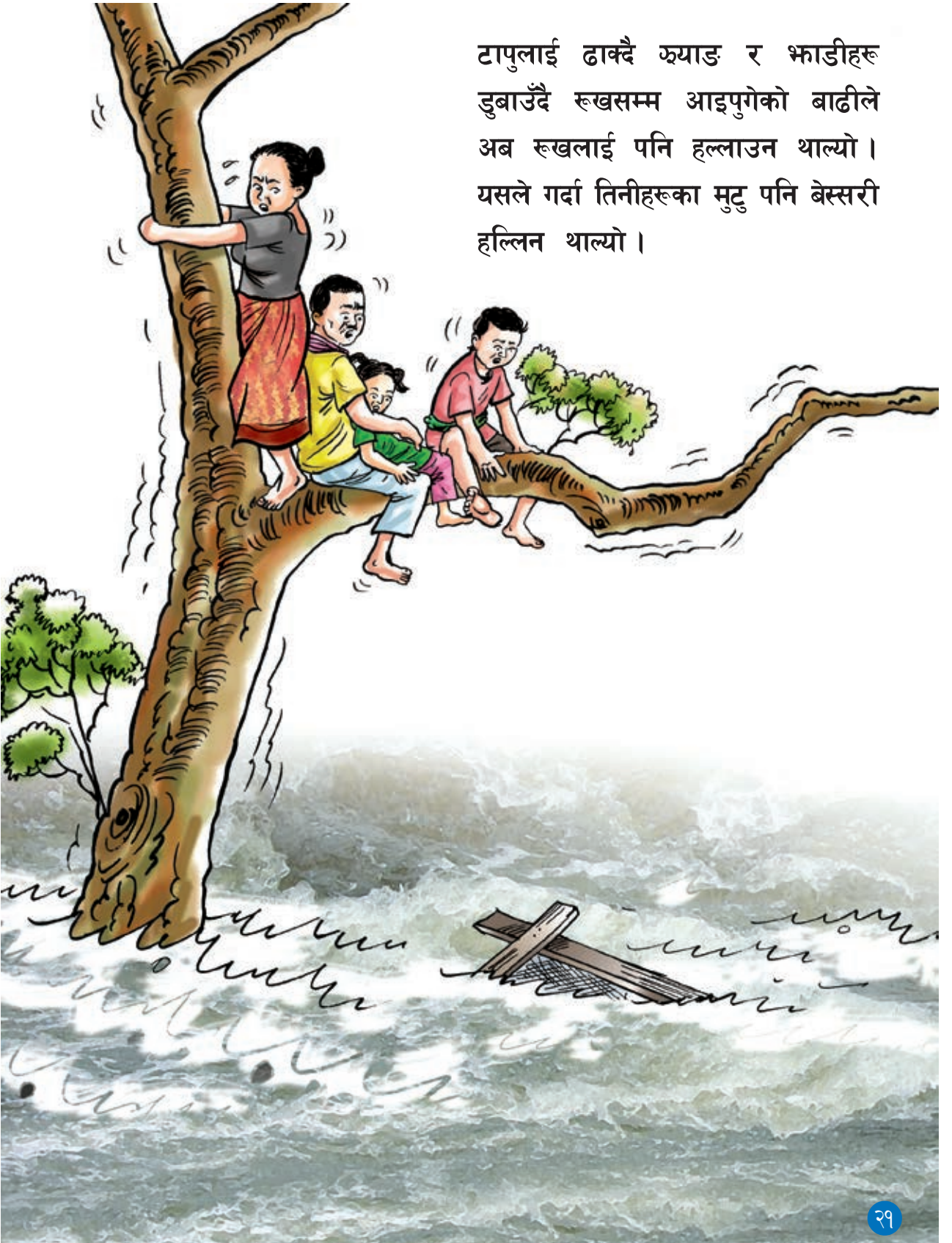


अहिले काजोलका बा रामानन्दले मनमनै विचार गरे, “सबैजना हात समातेर बाढीमै पसाँ ! आखिर नबाँच्ने नै भयो !” “सास छउन्जेल आश !”, उसको मन फेरि बदलियो ।

बाढीले दवेटिएका तिनीहरू टापूको बीचको
त्यसै रुखमा चढे । “बलियो गरी समात
है !” रामानन्दले भने । उनले आफैले
काजोललाई काखैमा च्याप्प समातेर एउटा
बलियो हाँगाको आड लिए ।



टापुलाई ढाकै ज्याड र भाडीहरू
डुबाउँदै रुखसम्म आइपुगेको बाढीले
अब रुखलाई पनि हल्लाउन थाल्यो ।
यसले गर्दा तिनीहरूका मुटु पनि बेस्सरी
हल्लिन थाल्यो ।



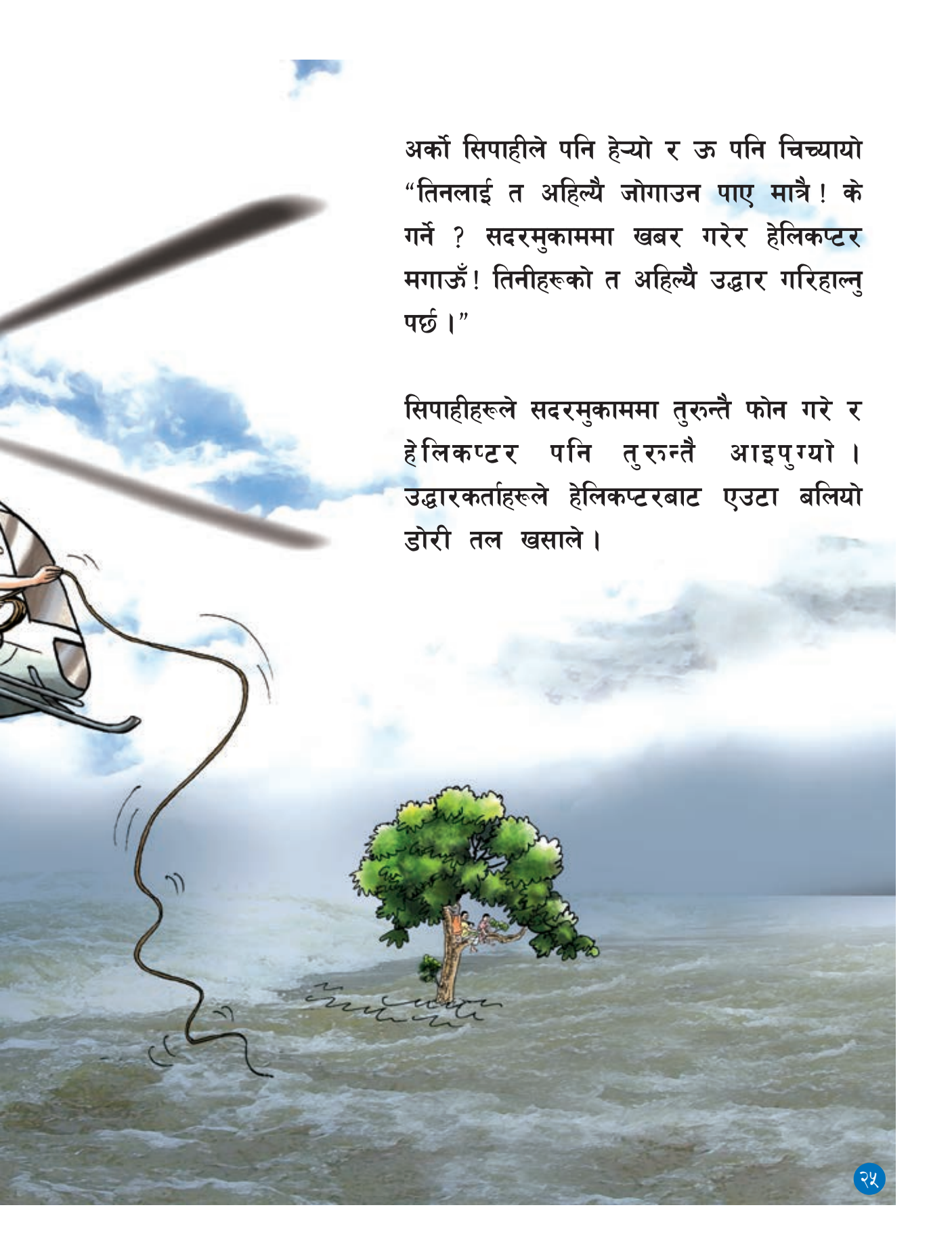
केही परतिरका गाउँका मानिसहरूले नदीमा पानी बढेको देखेपछि तिनीहरू आफ्ना खेतहरू हेर्न आएका थिए । तिनीहरूले रामानन्दका परिवार रूखमा चढेर आफ्ना ज्यान जोगाइरहेका देखे । हल्लिखल्ली हुरीजतिकै जताततै चल थाल्यो ।





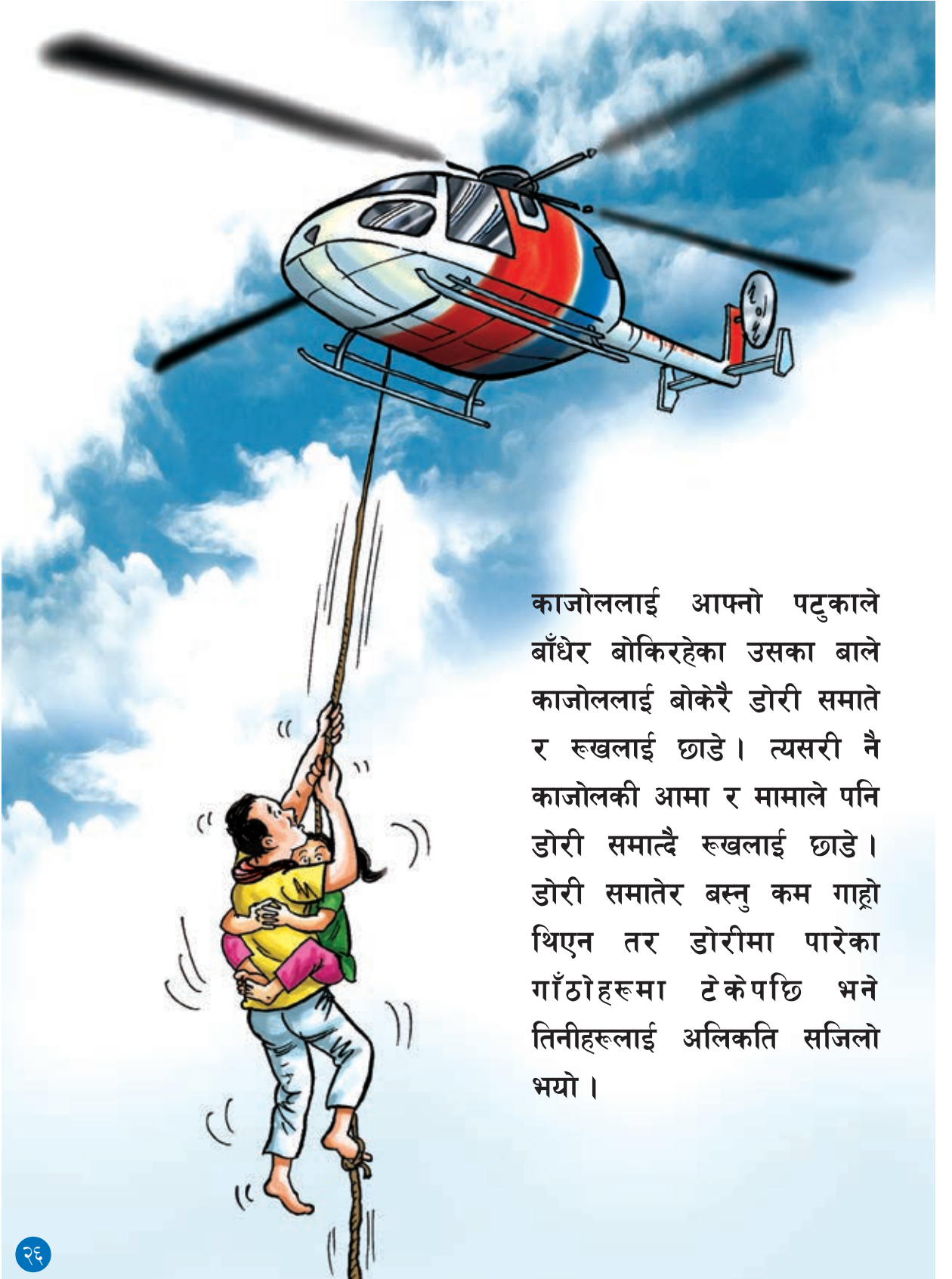
त्यही बेला केही परतिरको ब्यारेकमा केही सिपाहीहरू नदीमा आएको बाढी दूरविनले हेरिरहेका थिए। हेर्दा हेर्दै एक जना करायो, “अरे! के हो त्यो ? टापुको रूखमा त चारजना मानिस पो देखिन्छन्। लौ लौ, त्यो रूखलाई बाढीले ढाल्नै खोजे जस्तो छ !”





अर्को सिपाहीले पनि हेच्यो र ऊ पनि चिच्यायो
“तिनलाई त अहिल्यै जोगाउन पाए मात्रै ! के
गर्ने ? सदरमुकाममा खबर गरेर हेलिकप्टर
मगाऊँ ! तिनीहरूको त अहिल्यै उद्धार गरिहाल्नु
पर्छ ।”

सिपाहीहरूले सदरमुकाममा तुरुन्तै फोन गरे र
हेलिकप्टर पनि तुरुन्तै आइपुग्यो ।
उद्धारकर्ताहरूले हेलिकप्टरबाट एउटा बलियो
डोरी तल खसाले ।



काजोललाई आफ्नो पटुकाले बाँधेर बोकिरहेका उसका बाले काजोललाई बोकेरै डोरी समाते र रूखलाई छाडे । त्यसरी नै काजोलकी आमा र मामाले पनि डोरी समातै रूखलाई छाडे । डोरी समातेर बस्नु कम गाह्रो थिएन तर डोरीमा पारेका गाँठोहरूमा टेकेपछि भने तिनीहरूलाई अलिकति सजिलो भयो ।



त्यसपछि तिनीहरूले आँखा चिम्लंदै लामो सास फेरे । यसरी तिनीहरूको उद्धार भयो । त्यो दृश्य हेरिरहेका गाउँलेहरू हेच्या-हेच्यै उद्धारकर्मीहरूको तारिफ गरिरहेका थिए ।

काजोल र उसको परिवारलाई उद्धार गरिसकेको मात्र के थियो बाढीले टापुको त्यस रुखलाई हेर्नपछि पल्टाएर लग्यो। अहिले पनि काजोल त्यस रुखलाई बारबार भल्भली देख्ने गर्छ। ऊ त्यस बेला भित्रदेखि कराउँछ,
“त्यो अरुजस्तो

रुख हुँदै हैन, त्यो रुख त हाम्रा लागि सुनको रुख हो !
सुनको रुख !”



“सुनको रूख”को कथा नदी बीचको टापुमा सुन खोज्न हिँडेका मानिसहरूले भोग्नुपरेको विपद्को कथा हो। यो कथा बाढीका बीचमा फँसेका तिनीहरूले हरेस नखाईकन गरेको सङ्घर्ष र अरू मानिसहरूले पुऱ्याएको समयोचित उद्धारकार्यको कथा हो। सङ्घर्ष र उद्धारकार्यको यो कथाको मजा लिनुो, सिङ्गो कथा पढ्नुहोस्।

This is a story about a family of gold diggers who face an unexpected danger while searching for gold. This story highlights the courage and struggle the family puts up to overcome that challenge. Enjoy reading this story about the struggle and the success.

लेखक अनन्तप्रसाद वाग्ले
Author Ananta Prasad Wagle

चित्राङ्कनकर्ता
Illustrator

देवेन्द्र पाण्डे 'देवेन'
Dewendra Pandey 'Dewen'



अनन्तप्रसाद वाग्लेका केही बालसाहित्य तथा ऐतिहासिक व्यक्तित्वहरूसँग सम्बन्धित जीवनीहरू प्रकाशित भइसकेका छन्। पृथक् विषय र शैलीका बालसाहित्य-सिर्जनामा रुचि राख्ने वाग्ले डेढ दशकदेखि पत्रकारिता र शिक्षण पेसामा संलग्न रहँदै आएका छन्। उनले 'भानु-मोती पुरस्कार-२०६०' तथा 'बाल-विकास पत्रकारिता पुरस्कार-२०६२' प्राप्त गरिसकेका छन्। उनी हाल 'कान्तिपुर दैनिक'सँग सम्बद्ध छन्।



देवेन्द्र पाण्डेले चित्रकलाको अध्ययन ललितकला क्याम्पस, त्रिभुवन विश्वविद्यालयबाट गरेका हुन। उनी कार्टून कलामा देवेन नामले परिचित छन्। राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरका चित्रकला/पोस्टर प्रतियोगितामा १४ पटक भन्दा बढी प्रथम स्थान हासिल गरिसकेका उनी नेपालकै इतिहासमा पहिलो पटक त्रि-आयामिक शैलीका कार्ड डिजाइन प्रदर्शनी गरेर निकै प्रशंसा बटुलिसकेका छन्। उनले 'रूम टू रीड' का अधिल्ला प्रकाशनहरूमा पनि चित्राङ्कन गरिसकेका छन्। 'मिलीजुली' पुस्तकका लागि नेपाल बाल साहित्य समाजबाट वि.सं २०६२ को उत्कृष्ट चित्राङ्कनकर्ताका रूपमा पुरस्कृत गरिएको थियो। हाल उनी प्रमुख चित्राङ्कनकर्ताका रूपमा 'नागरिक' दैनिक तथा 'रिपब्लिका' अंग्रेजी दैनिकमा कार्यरत छन्।

Ananta Prasad Wagle has written several books for young readers including realistic fiction as well as biographies of historically important personalities. He is committed to creating a unique style in children literature and has been involved in media and education for over a decade. He has received several awards for his dedication towards literature and media and is currently involved with Kantipur Publication as an editor.

Dewendra Pandey graduated with a Fine Arts degree from the Lalit Kala Campus, Tribhuvan University. Popularly known as Dewen, his specialty is designing posters. He has won many competitions for his poster work. To his credit, he also introduced three-dimensional card production in Nepal. He has illustrated many books, from children's books to books on health awareness published in Nepali, Japanese and English. Recently, the Nepalese Society for Children's Literature awarded him the "Best Illustrator Award 2062 B.S." for his work on the book, *Milijuli*. Currently, he works as an illustrator for both the Nagarik Dainik and Republica English Daily.



शिक्षित बालबालिकाहरूबाट नै विश्वमा परिवर्तनको थालनी हुन्छ।

World Change Starts with Educated Children. ®

ISBN 9937-500-75-3



9 789937 500753